

Kuntien sivistystoimenjohtajille ja perusturvajohtajille
Maakuntien muutosjohtajille

VASTUU LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN HYVINVOINNISTA JA OPPIMISESTA ON YHTEINEN

Arvoisa vastaanottaja

Eduskunnan käsittelyssä oleva sote- ja maakuntaudistus jakaa järjestämisvastuun lasten, nuorten ja perheiden palveluista kunnan sivistystoimen sekä maakunnan sosiaali- ja terveystoimen kesken. Järjestämisvastuun jakautumisesta huolimatta vastuu lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja kasvun tukemisesta on julkisen vallan toimijoiden, valtion, kunnan ja maakunnan yhteinen. Tähän meitä velvoittaa oma perustuslakimme sekä YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus, johon Suomi on sitoutunut.

Sote- ja maakuntaudistuksen jälkeen kuntien lakisääteiset tehtävät muodostuvat pääasiassa opetus- ja kulttuuritoimen toimialan palveluista (varhaiskasvatus, perusopetus, lukio, ammatillinen koulutus, vapaa sivistystyö, taide ja kulttuuri, yleiset kirjastot, liikunta ja nuorisotyö). Palvelutuotannon keskiössä ovat siis lapset ja nuoret. Sivistys- ja hyvinvointipalvelut ovat tulevaisuuden kunnan elinvoiman ja vetovoiman tekijöitä.

Hyvinvoiva lapsi oppii ja kasvaa. Jokaisen lapsen, nuoren ja perheen tulee saada tarpeisiinsa sopivaa, oikea-aikaista ja varhaista tukea erilaisissa elämänsä tilanteissa. Palvelujen tulee toimia lapsi- ja perhelähtöisesti, eikä hallinto- tai organisaatiolähtöisesti. Kunnan ja maakunnan tehtävät kytkeytyvät siis monin tavoin yhteen.

Eduskunnalle annetun maakuntalakiesityksen 15 §:ssä säädetään maakuntien ja kuntien välisestä neuvottelumenettelystä, jossa on sovittava tehtävien hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta. Lasten, nuorten ja perheiden asiakasryhmän kohdalla on erityisen paljon kunta- ja maakunta- neuvottelumenettelyjä vaativia palveluja. Tästä syystä opetus- ja kulttuuriministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö ovat teettäneet selvityksen lapsi-, nuoriso- ja perhepalvelujen toteuttamiseen liittyvistä yhdyspinnoista muuttuvassa toimintaympäristössä ([STM:n raportteja ja muistioita 8/2018](#)). Selvitys on tehty tiiviissä yhteistyössä Suomen Kuntaliiton kanssa.

Selvitys korostaa, että lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin menestyksellä johtaminen edellyttää valtion, kuntien ja maakunnan yhteistä tahtotilaa. Sen tueksi tarvitaan etenkin alkuvaiheessa yhteistyön rakenteita, vuoropuhelun foorumeita sekä yhteisesti sovittuja toimintamuotoja.

Toivomme yhdessä Kuntaliiton kanssa, että omalta osaltanne ryhtyisitte toimiin tulevan maakuntaneuvoston ja sen alueella olevien kuntien yhteistyön rakenteiden ja toimintamuotojen vakiinnuttamiseksi lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin, terveyden ja oppimisen edistämiseksi. Yhteistyötä tarvitaan myös järjestöjen ja seurakuntien kanssa.

Suosittellemme, että jokaisen maakunnan alueella perehdyttäisiin maakunta- ja sote-muutosjohtajien sekä kuntien sivistys- ja perusturvajohtajien yhteisessä kokoontumisessa yhdyspintaselvityksen ehdotuksiin. Tämän kirjeen liitteenä ovat selvityksen ehdotukset, jotka erityisesti koskevat kuntien ja tulevien maakuntien yhteistyötä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on lisäksi asettanut 17.3.2017 *Sivistyskunta*-yhteistyöryhmän, jonka tehtävänä on ennakoita sote-uudistuksen vaikutuksia kuntien asemaan ja toimintaedellytyksiin erityisesti opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan palvelujen näkökulmasta. Sivistyskuntia tuetaan yhdessä Kuntaliiton kanssa yhteistyörakenteiden valmistelussa tulevien maakuntien kanssa.

Haluamme myös edistää lasten nuorten ja perheiden palvelujen ammattilaisten, virkamiesjohdon sekä luottamushenkilöiden yhdyspintaosaamisen vahvistamista. Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman puitteissa maakunta- ja sote-uudistuksen muutostuen ja Opetushallituksen yhteistyönä tullaan vuoden 2018 aikana käynnistämään maakunnalliset LAPE-Akatemiat. Vuosina 2018–2020 toteutettavat koulutukset tukevat eri toimijoiden yhteistä kokonaiskuvaa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin johtamisesta uudessa toimintaympäristössä.

Voitte kysyä tukea lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kokonaisuuden sekä yhdyspintatoimien edistämiseen oman maakuntanne alueen [Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman \(LAPE\) muutosagentilta](#). He ovat tukenanne myös yhdyspintaselvitystä käsittelevien tilaisuuksien järjestämisessä vuoden 2018 aikana. Myös raportin laatineet selvityshenkilöt ovat käytettävissä näihin tilaisuuksiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö ohjaavat yhdessä LAPE-muutosohjelmaa, jonka osana myös edellä mainittu yhdyspintaselvitys on tehty.

Annika Saarikko
Perhe- ja peruspalveluministeri

Sanni Grahn-Laasonen
Opetusministeri

Tiedoksi

STM kansliapäällikkö Päivi Sillanaukee
OKM kansliapäällikkö Anita Lehikoinen
VM valtiosihteeri Päivi Nerg
VM muutosjohtaja Kari Hakari
STM muutosjohtaja Sinikka Salo
Kuntaliiton toimitusjohtaja Jari Koskinen

LAPE-Yhdyspintaselvityksen tekijät

Opetushallituksen pääjohtaja Olli-Pekka Heinonen
Kuntaliiton varatoimitusjohtaja Timo Reina
Keski-Pohjanmaan Soiten toimialuejohtaja Matti Kaivosoja
Kokoomuksen ministeriryhmän valtiosihteeri Anna-Kaisa Ikonen